

**JOANNA KUCZYŃSKA, AGNIESZKA PANOCKA
KATARZYNA NAKIELSKA-PAWLUK**

PUBLIKACJA INSTRUKTAŻOWA

**Niezbędnik edukacyjny dziecka z alergią
– problem anafilaksji wśród dzieci
w wieku 3-10 lat**

ROK 2023

Inkubator

Włącznik Innowacji Społecznych

**Regionalny Ośrodek
Polityki Społecznej**
w Poznaniu

Lider projektu

Regionalny Ośrodek Polityki
Społecznej w Poznaniu

WIELKOPOLSKA

SAMORZĄD
WOJEWÓDZTWA
WIELKOPOLSKIEGO

Województwo Wielkopolskie

Pomorze
Zachodnie

Partnerzy projektu

Województwo Zachodniopomorskie

STOWARZYSZENIE
NA RZECZ SPÓŁDZIELNI SOCJALNYCH

Stowarzyszenie na Rzecz
Spółdzielni Socjalnych

Autor innowacji

Wydawca:

Spółdzielnia Socjalna Razem Mocni Centrum Poligrafii Pavone
70-550 Szczecin, pl. Hołdu Pruskiego 8
pavone.pl

Autorzy:

Joanna Kuczyńska, Agnieszka Panocka,
Katarzyna Nakielska-Pawluk

ISBN: 978-83-955488-4-0

Publikacja powstała w ramach projektu „Włącznik Innowacji Społecznych” realizowanego w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój (POWER). Oś priorytetowa: IV. Innowacje społeczne i współpraca ponadnarodowa, Działanie: 4.1 Innowacje społeczne.

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

SPIS TREŚCI:

1. Skrót kluczowych informacji – na czym polega i do kogo skierowana jest innowacja Niezbędnik edukacyjny dziecka z alergią?.....	5
2. Historia powstania innowacji.....	7
a. Jaka potrzeba przyświecała powstaniu innowacji?	7
b. Jak przebiegały prace nad opracowaniem innowacji?	9
c. Jak wyglądało testowanie innowacji? Jakie wnioski wyniknęły z testowania? Czy miały one wpływ na finalny kształt innowacji?	11
d. Sylwetki twórczyń innowacji	15
3. Jak wdrożyć tę innowację?	17
a. Kto może korzystać z innowacji?	17
b. Co należy mieć, by wdrożyć innowację?	17
c. Skąd wiemy, że innowacja działa?.....	18
d. Na co należy uważać wdrażając innowację?	18
4. Efektywność innowacji	19
a. Do jakich zmian społecznych przyczynia się innowacja?.....	19
5. Co sądzą osoby, które skorzystały z tej innowacji? Przykłady historii użytkowników innowacji i zmian, jakich dzięki niej doświadczyli	20
6. Przyjaciele innowacji – gdzie innowacja już działa lub gdzie uzyskasz wsparcie w jej wprowadzeniu?	24
7. Najczęściej zadawane pytania	26
8. Produkty innowacji - materiały do pobrania	29

1. SKRÓT KLUCZOWYCH – NA CZYM POLEGA I DO KOGO SKIEROWANA JEST INNOWACJA NIEZBĘDNIK EDUKACYJNY DZIECKA Z ALERGIĄ?

Na różnego rodzaju alergię cierpi już niemal połowa Polaków, w tym coraz więcej dzieci. Nielezione alergię mogą przerodzić się w astmę, dlatego tak ważne jest unikanie czynników wywołujących alergię. Staje się to jednak coraz trudniejsze w czasach, gdy w składzie kupowanych w sklepach produktów mamy coraz więcej chemii i różnego rodzaju alergenów. Tymczasem kontakt z alergenem – nawet jego najmniejszą cząstką - może doprowadzić do wstrząsu anafilaktycznego, mogącego zakończyć się nawet śmiercią. Jest to szczególnie duże zagrożenie dla dzieci, które w szkole lub przedszkolu mogą niespodziewanie zetknąć się z alergenem i doznać wstrząsu anafilaktycznego – stanu realnie zagrażającego życiu.

PUBLIKACJA INSTRUKTAŻOWA

Tymczasem gros szkół i przedszkoli bardzo często wzbrania się już przed samym wyrażeniem zgody na przyjęcie od rodziców adrenaliny dziecku, by w krytycznym momencie podać ją dziecku, które doznało wstrząsu anafilaktycznego. Kierując się „chęcią uniknięcia ryzyka” związanego z niewłaściwym (zbyt wczesnym, lub zbyt późnym podaniem adrenaliny wielu dyrektorów i dyrektorek przedszkoli, wręcz było gotowe odmówić przyjęcia dziecka z alergią do swojej placówki.

Dwie prawniczki, adwokatka i radczyni prawna - Agnieszka Panocka i Joanna Kuczyńska, będące mamami dzieci z silnymi alergiami doszły do wniosku, że opór instytucji edukacyjnych przed zgodą na podanie dziecku adrenaliny (leku ratującego życie w przypadku wystąpienia wstrząsu anafilaktycznego) wynika ze strachu przed nieznanym, a głównym źródłem tego strachu jest niewiedza. Dlatego powołały do życia Fundację Allergia, która od 2019 roku systematycznie działa na rzecz zwiększenia świadomości społecznej na temat alergii i anafilaksji, głównie alergii wśród dzieci.

Przykładem jednego z - wydawałoby się, że bardzo prostych, a jednocześnie niezwykle skutecznych – działań na rzecz szerzenia świadomości dotyczącej sytuacji najmłodszych osób dotkniętych alergią, było opracowanie przez Fundację przypinki z wyraźnym, dobrze widocznym hasłem „Nie częstuj mnie, mam alergię”.

„Niezbędnik edukacyjny dziecka z alergią” opracowany przez Fundatorki w ramach projektu „Włócznik Innowacji Społecznych” to z kolei rozwiązanie kompleksowe, zawierające narzędzia do wszechstronnego zastosowania przez rodziców dzieci z alergią w kontaktach z placówkami edukacyjnymi, dzięki którym mogą oni przystępnie wyjaśnić nauczycielom i nauczycielkom oraz dyrekcji tych placówek zasady podania adrenaliny w przypadku wystąpienia u dziecka wstrząsu anafilaktycznego w czasie, gdy będzie ono pod opieką szkoły czy przedszkola i rozwiązać wszelkie związane z tym obawy, zarówno od strony medycznej, jak i prawnej.

2. HISTORIA POWSTANIA INNOWACJI?

a. Jaka potrzeba przyświecała powstaniu innowacji?

Wprowadzenie

Wyobraź sobie, że jest piękny, słoneczny dzień. Zabierasz dzieci na spacer do parku. Biegają, skaczą, śmieją się. Nagle jedno z nich krzyczy i zaczyna płakać. Biegniesz, żeby sprawdzić co się stało. Osa je użądliła! Zaczynasz uspokajać i pocieszać, ale jednocześnie zauważasz, że z minuty na minutę miejsce użądlenia zamiast stawać się coraz mniej widoczne robi się coraz bardziej czerwone i opuchnięte. Dziecko nie przestaje płakać, wręcz przeciwnie, jego oddech przyspiesza, zaczyna łapczywie łąpać powietrze, rozciąga koszulkę na wysokości szyi, jakby chciało sobie zrobić więcej miejsca, ale to nie pomaga... Czy wiesz, co to znaczy? To zagrażająca życiu reakcja alergiczna na jad owada – wstrząs anafilaktyczny.

Wstrząs anafilaktyczny to nagła, gwałtowna, zagrażająca życiu reakcja organizmu na alergen. Może wystąpić u każdej osoby, niezależnie od wieku ani od tego czy ma zdiagnozowaną alergię. W przypadku jadu owadów błonkoskrzydłych (w Polsce najczęściej: osa, pszczoła i szerszeni) o alergii można dowiedzieć się dopiero po użądleniu. Warto więc znać objawy wstrząsu anafilaktycznego, by podjąć szybką reakcję i uratować życie drugiemu człowiekowi.

Jeżeli dziecko miało w przeszłości wstrząs anafilaktyczny, to powinno mieć **zawsze przy sobie autowstrzykiwacz lub ampułkostrzykawkę z adrenaliną – lekiem, który może uratować mu życie jeszcze przed przyjazdem zespołu ratownictwa medycznego, który po prostu może nie zdążyć dojechać na czas.** Nie każde dziecko, u którego zdiagnozowano alergię będzie miało wstrząs anafilaktyczny, ale każde dziecko, które już go doświadczyło, będzie w grupie ryzyka. Dlatego tak ważne jest, by unikać kontaktu z alergenem, znać objawy wstrząsu oraz sposób postępowania.

Fot. kilkuletni chłopiec z opuchniętą dolną powieką lewego oka, źródło: <https://allergia.pl/projekty/niezbednik/>

A teraz wyobraź sobie, że Twojej opiece zostaje powierzone dziecko, które miało w przeszłości wstrząs anafilaktyczny i musi mieć zawsze przy sobie adrenalinę. Z pewnością boisz się wystąpienia nagłej i gwałtownej reakcji alergicznej w trakcie zajęć i związanej z tym odpowiedzialności za dziecko.

Obawa ta dotyczy zarówno rodziców, jak i nauczycieli, choć z różnych perspektyw. Nauczyciele i nauczycielki stają przed nowym wyzwaniem, jakim jest zapewnienie bezpiecznego środowiska edukacyjnego dla wszystkich uczniów, co z uwagi na rosnącą liczbę uczniów z różnego rodzaju alergiami staje się coraz trudniejsze. Rodzice dzieci z alergiami żyją w ciągłym napięciu, codziennie obawiając się wystąpienia wstrząsu anafilaktycznego. Kontrolują otoczenie dziecka, co czasem może być postrzegane jako nadopiekuńczość czy wręcz roszczeniowość. Pomimo różnic, zarówno rodzice, jak i nauczyciele mają wspólny cel: bezpieczeństwo i wsparcie dzieci. Edukacja, komunikacja i empatia

są kluczowe do budowania współpracy między nimi, pomagając przezwyciężyć wspólny strach i skoncentrować się na tworzeniu bezpiecznego środowiska dla dzieci z alergią.

Odpowiedzią na te wyzwania jest innowacja społeczna „Niezbędnik edukacyjny dziecka z alergią”, pakiet materiałów edukacyjnych o anafilaksji i adrenalinie opracowany we współpracy specjalistów z dziedzin ochrony zdrowia, psychologii i prawa.

b. Jak przebiegały prace nad opracowaniem innowacji?

Komunikacja kluczem do sukcesu

Podstawowym elementem innowacji „Niezbędnik edukacyjny dziecka z alergią” jest „**Scenariusz rozmowy rodzica z nauczycielem o alergii i anafilaksji**”. Jest to praktyczne narzędzie do przeprowadzenia otwartej i asertywnej rozmowy o prawach i potrzebach dziecka z silnymi alergiami przy jednoczesnym uwzględnieniu potrzeb i możliwości nauczycieli i dyrekcji. „Scenariusz” rozprawia się z mitami na temat udzielania pierwszej pomocy czy podawania leków dzieciom w szkołach i przedszkolach przez nauczycieli i nauczycielki.

Od września 2019 r. każda osoba pracująca w szkole i w przedszkolu może podać leki dziecku chorującemu przewlekle, jeśli stan zdrowia dziecka tego wymaga. Ustawa o opiece zdrowotnej nad uczniami precyzuje, że zgoda pracownika musi zostać udzielona na piśmie. Aby pracownik mógł wyrazić świadomą zgodę, musi znać procedury i instrukcje dotyczące podawania leków. W celu ułatwienia spełnienia tych wymogów formalno-prawnych, „**Niezbędnik**” zawiera „**Formularz podawania leków**”. Rodzic wypełnia informacje dotyczące objawów choroby i leków, a pracownik wyraża zgodę na postępowanie zgodnie z wytycznymi rodzica. Aktualne informacje o alergii powinny być uwzględnione w dokumentacji szkolnej dziecka poprzez aktualizację formularza. Dokument zawiera zgodne z RODO informacje o przetwarzaniu danych osobowych. Im więcej osób wyrazi zgodę, tym większe bezpieczeństwo dziecka, ponieważ zawsze będzie obecna osoba dorosła, posiadająca wiedzę na temat skutecznego reagowania i udzielania szybkiej pomocy, co może być decydujące dla ratowania życia dziecka.

PUBLIKACJA INSTRUKTAŻOWA

Skuteczna komunikacja między rodzicami a nauczycielami i nauczycielkami pozwala na zrozumienie i współpracę wszystkich zaangażowanych stron. Dzięki temu ryzyko narażenia dziecka na alergeny jest mniejsze, co przyczynia się do stworzenia bezpiecznego środowiska edukacyjnego. To z kolei zmniejsza ryzyko wystąpienia wstrząsu anafilaktycznego podczas pobytu dziecka w szkole lub przedszkolu. Wspólne działania pomagają budować silną społeczność, gotową wspierać dzieci z alergiami, co wpływa pozytywnie na atmosferę i zrozumienie.

W przypadku wstrząsu anafilaktycznego w szkole lub przedszkolu, gdy zostanie wezwany zespół ratownictwa medycznego, kluczowe jest przekazanie mu „**Karty dziecka z alergią**”. Karta ta zawiera podstawowe informacje o dziecku, w tym wagę (ważną przy dawkowaniu niektórych leków), choroby współistniejące i zazywane leki (istotne w kontekście interakcji leków). „Karta dziecka z alergią” i adrenalina powinny zawsze być przy dziecku - w szkole, przedszkolu, na placu zabaw, w parku, podczas wycieczki itp. To umożliwi szybszą pomoc dziecku przez zespół ratownictwa medycznego.

Edukacja na pierwszym miejscu

Gdy drzwi zostaną już otwarte, przejdźmy płynnie do solidnej edukacji. Dzięki rzetelnej wiedzy na temat alergii i anafilaksji nauczyciele i nauczycielki szybko i skutecznie mogą zareagować na objawy wstrząsu anafilaktycznego i uratować życie dziecka, które znajduje się pod ich opieką.

Film „Klik ratuje życie” oswaja trudny i nieznany temat anafilaksji. Pokazuje, że podanie adrenaliny jest proste jak kliknięcie długopisem. Strach ma wielkie oczy, a najbardziej boimy się tego, co nieznane. Dlatego w filmie instruktaż udzielony przez ratownicę medyczną Ane Piżl został zilustrowany poprzez pokazanie, jak szybkie i proste jest podanie adrenaliny i jak należy je wykonać prawidłowo.

Szczegółowy opis tego, jak zbudowana jest adrenalina w autowstrzykiwaczu i ampułkostrzykawce, kiedy i jak ją podać, co zrobić w przypadku, gdy osoba ratowana straci przytomność, jak użyć defibrylatora AED znajduje się w „**Instruktażu udzielania pierwszej pomocy**”. Przygotowanie się na wszelkie okoliczności daje poczucie bezpieczeństwa i pewności co do działań, jakie

należy podjąć i kolejności ich wykonania, co zdecydowanie skraca czas udzielania pomocy,

a tym samym zwiększa bezpieczeństwo dziecka. Skrócona wersja „Instruktażu” znajduje się na plakacie, który został zaprojektowany do formatu A1 po to, by udzielając pomocy dziecku siedzącemu lub leżącemu na podłodze był dobrze widoczny i nie trzeba było do niego podchodzić.

Wreszcie, żeby zobrazować, jak wyglądają pokrzywka i obrzęk naczyńioruchowy (objawy skórne, które mogą towarzyszyć anafilaksji) powstał „Album objawów skórnych anafilaksji”. Rodzice, którzy korzystają z „Niezbędnika” często dodają do niego zdjęcia objawów, jakie wystąpiły u ich dzieci, żeby lepiej zobrazować objawy w ich konkretnych przypadkach, gdyż każde dziecko z alergią może mieć inne potrzeby i reagować inaczej na różne substancje.

PODSUMOWANIE

Rodzice, nauczyciele i nauczycielki odgrywają kluczową rolę w zapewnieniu dzieciom z alergią wsparcia i możliwości rozwoju. Współpraca i edukacja są kluczowe dla skutecznego radzenia sobie z tymi wyzwaniami. „Niezbędnik edukacyjny dziecka z alergią” to cenne narzędzie dla nauczycieli i nauczycielek, którzy chcą stworzyć bezpieczne i wspierające środowisko dla wszystkich uczniów. Materiały te nie tylko dostarczają wiedzy, ale także gotowe narzędzia do natychmiastowego wdrożenia w szkole i przedszkolu.

c. Jak wyglądało testowanie innowacji? Jakie wnioski wyniknęły z testowania? Czy miały one wpływ na finalny kształt innowacji?

W testowaniu innowacji wzięło udział 12 rodziców. Rodzice kontaktowali się z innowatorkami na bieżąco po każdej z przeprowadzonych rozmów z pracownikami przedszkola / szkoły, a na zakończenie wypełnili ankietę podsumowującą przeprowadzone przez nich rozmowy z pracownikami szkół i przedszkoli.

9 z 12 rodziców biorących udział w testowaniu pozyskało pisemne zgody na podanie ich dzieciom adrenaliny.

PUBLIKACJA INSTRUKTAŻOWA

Każdy z rodziców odbył od dwóch do czterech spotkań w sprawie alergii i anafilaksji swojego dziecka z pracownikami placówki. Wszyscy spotykali się z dyrektcją oraz z wychowawcą.

Rodzice pozytywnie ocenili swoją umiejętność otwartego i asertywnego egzekwowania praw swojego dziecka w rozmowach z pracownikami szkoły / przedszkola.

Poniżej przedstawiamy wybrane opinie pozyskane w trakcie testowania, dotyczące ogólnej oceny „Niezbędnika...” (pisownia oryginalna)

- **Opinia 1**

Ogólnie kadra jest przerażona i boją się przejąć opieki nad dzieckiem w szkole. Na pewno zgłaszali potrzebę dodatkowego przeszkolenia medycznego. Materiały przedstawione (szczególnie film) był niezwykle pomocny w rozmowach. Każdy element niezbędnika pomagał w rozmowach- np. rozpoznawanie objawów przedstawione na zdjęciach, plakat, instruktaż udzielania pomocy. Uważam, że bez tych materiałów rozmowa na sucho byłaby bardzo trudna. Niezbędnik spełnia swoją rolę w pełni.

- **Opinia 2**

Bardzo przydatne i pomocne okazały się plakat i film instruktażowy. Dzięki tym dwóm narzędziom najłatwiej i najdokładniej można było zobrazować problem i przekazać wszystkie najpotrzebniejsze informacje.

- **Opinia 3**

Wszystkie narzędzia oceniam bardzo dobrze, bardzo mi pomogły, dodały odwagi, gdyż wcześniej nie wiedziałam jak popierać niektóre argumenty. Największe wrażenie wywarł film. Rozmowy przebiegały w przyjaznej atmosferze mimo moich obaw. Nosimy codziennie do przedszkola jedzenie w torbie z Fundacji, syn nosi opaski i przypinki :) bardzo Wam dziękujemy i mocno ściskamy.

PUBLIKACJA INSTRUKTAŻOWA

- **Opinia 4**

Bardzo przydatny i ułatwiający rozmowę był plakat, album objawów i karta dziecka z alergią. Widziałam, że te pisemne zgody trochę zestresowały i finalnie nie zostały podpisane. Mam jednak ustną zgodę na podanie adrenaliny, wypisałam upoważnienie dla konkretnych nauczycielek, adrenalina jest przechowywana w pokoju nauczycielskim (drugą syn ma w plecaku), dyrekcja zorganizowała szkolenie z pierwszej pomocy z rozszerzeniem o anafilaksję, karta dziecka z alergią leży w sekretariacie, a plakat zawiśnie w korytarzu (taki mały z ubiegłych lat jest też w klasie syna). Materiały oceniam jako bardzo przydatne, ułatwiły mi rozmowy, dzięki nim zaszło dużo dobrych zmian :) .

- **Opinia 5**

Materiały były bardzo przydatne i zostają na następny raz.

- **Opinia 6**

Całość myślę że bardzo pomocna. Daje to przede wszystkim spokój jeśli chodzi o dyskusje na poziomie merytorycznym.

- **Opinia 7**

Moje dziecko mogło pójść do przedszkola, a co za tym idzie- ja do pracy. Panie bardzo przekonał film, myślę, że jednak podanie tej adrenaliny i strach przed zrobieniem krzywdy jest największym problemem. Film przekonał jednak wszystkich, obejrżeli go wszyscy pracownicy! Czuje ogromna wdzięczność za Wasza prace! ☺

- **Opinia 8**

Niezbędnik jest kompletny, plakat mógłby być mniejszy i zdjęcia ciut bardziej czytelne. Szczególnie przydatny jest film oraz karta podawania leku.

PUBLIKACJA INSTRUKTAŻOWA

- **Opinia 9**

Rozmowy z pracownikami przedszkola były jak dla mnie bardzo stresujące i trudne. Jesteśmy pierwszym przypadkiem w przedszkolu, co wiąże się z obawą dla każdej ze stron. Początkowo słyszałam ,musimy zapoznać się z tematem’, ,specjalna dieta dla 1 dziecka jest zbyt droga’, ,a swoje posiłki? Ale wie Pani sanepid’ Z pomocą przyszły Materiały przygotowane przez Was, Wszystkie są bardzo przydatne. Przynajmniej przede wszystkim mnie jako rodzice utwierdziły w przekonaniu, że muszę walczyć dla dobra swojego dziecka, że trzeba pokazać innym, że można normalnie funkcjonować i niestety, w obecnych czasach być przygotowanym na każdą ewentualność i kolejny przypadek. Mając ze sobą te materiały, byłam spokojniejsza. Z całego serca Wam dziękuję - Wasze materiały „działają”. Dla mnie pojawiło się jakieś światło w tunelu i trochę mniej stresu. Dyrektor wyraził zgodę na własne posiłki, na zebraniu rodziców wyszedł z propozycją nie przynoszenia cukierków na urodzinki a dzieci w zamian otrzymają dyplomiki. Ponadto poproszono mnie o kolejne spotkanie, celem Instruktażu z podania adrenaliny. Bez Waszych materiałów nie miałabym siły przebicia (jako jedyny przypadek w całym przedszkolu) i możliwości przekazania istotnych informacji w taki sposób . Wszystkie materiały są bardzo przydatne, zawierają najważniejsze informacje w tzw. „pigułce’ Jesteście Wielkie w tym, co robicie dla nas, a przede wszystkim dla naszych dzieci!! Mam nadzieję, że w końcu więcej osób zrozumie powagę sytuacji dot. alergii i związanej z nią anafilaksji.

- **Opinia 10**

Oceniam bardzo dobrze, wyczerpująco. Pracownicy szkoły nie przejrzyli wszystkich dokumentów w mojej obecności. Nie poświęcili czasu na ich szczegółowe przeanalizowanie, wzięli je raczej za pewnik i punkt odniesienia. Mimo to cieszę się z otwartości szkoły i z chęci doszkolenia się w tym zakresie.

PUBLIKACJA INSTRUKTAŻOWA

- **Opinia 11**

Wszystko bardzo mi się przydało, w szczególności scenariusz rozmowy który pozwolił przygotować się na wszelkie argumenty.

- **Opinia 12**

Poszło wyjątkowo dobrze - zapewne też dzięki pielęgniarce szkolnej, która była zorientowana w problemie i otwarta na współpracę. W przypadku epipena fajnie byłoby mieć egzemplarz instruktażowy, żeby jeszcze bardziej pokazać jak proste jest podanie leku.

d. Sylwetki twórczyn innowacji

Twórczyniami innowacji „Niezbędnik edukacyjny dziecka z alergią” są Joanna Kuczyńska i Agnieszka Panocka, prawniczki i mamy dzieci z alergią, założycielki Fundacji Allergia.

Fot. Joanna Kuczyńska i Agnieszka Panocka, autorki „Niezbędnika edukacyjnego dla dziecka z alergią”

Jak mówią o sobie Autorki innowacji:

„Znamy się ze studiów. Dziś wykonujemy zawody radczyni prawnej i adwokacki. Każda z nas jest mamą dziecka, które doświadczyło anafilaksji. To nasze dzieci sprawiły, że obie poczułyśmy potrzebę działania i dlatego powołałyśmy do życia Fundację Allergia.

W Fundacji prowadzimy działania edukacyjne nt. alergii i możliwych jej konsekwencji, funkcjonowania dzieci z alergiami w żłobkach, przedszkolach i szkołach (zarówno od strony psychologicznej, jak i obowiązujących regulacji prawnych), bezpieczeństwa podania adrenaliny – leku ratującego życie we wstrząsie anafilaktycznym, a także szkolenia medyczno-prawne z pierwszej pomocy w anafilaksji.”

3. JAK WDROŻYĆ TĘ INNOWACJĘ?

a. Kto może korzystać z innowacji?

Innowacja jest skierowana do następujących grup odbiorców:

- Rodzice dzieci z alergiami, którzy chcą zapewnić swoim dzieciom bezpieczne i godne warunki kształcenia.
- Nauczyciele i pracownicy placówek oświatowych, którzy chcą stworzyć bezpieczne i wspierające środowisko dla wszystkich uczniów, w tym tych z alergiami.

b. Co należy mieć, by wdrożyć innowację?

Korzystanie z innowacji nie wymaga praktycznie żadnych kosztów poza kosztami druku – plakatów do umieszczenia ich w szkołach i przedszkolach oraz instrukcji rozmów i zachowań w sytuacji anafilaksji.

Wszystkie potrzebne materiały do wdrożenia innowacji na poziomie np. danej szkoły/przedszkola lub szerzej – szkół i przedszkoli w danej miejscowości – znajdują się w „Niezbędniku edukacyjnym dziecka z alergią”, do pobrania pod linkiem:

<https://innowacje.rops.poznan.pl/project/niezbednik-edukacyjny-dziecka-z-alergia/>

Fot. Niemowlę z czerwonymi plamami na twarzy i klatce piersiowej źródło: <https://allergia.pl/projekty/niezbednik/>

c. Skąd wiemy, że innowacja działa?

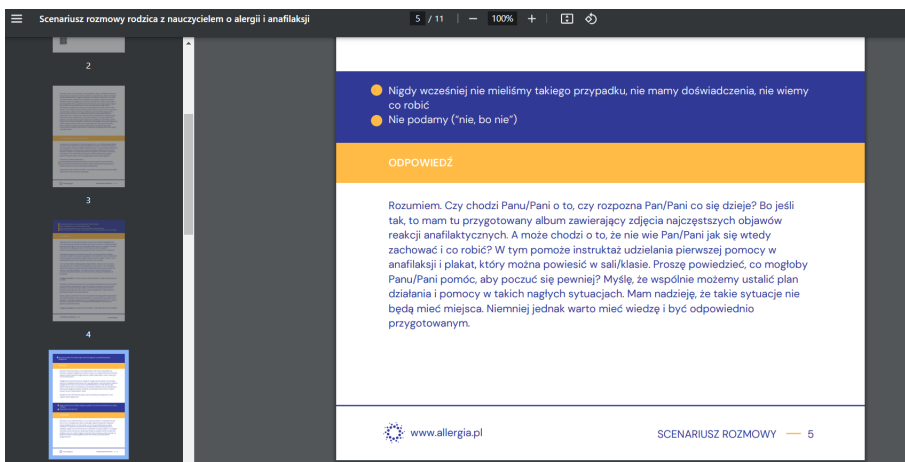
Potwierdzeniem skuteczności „Niezbędnika edukacyjnego dziecka z alergią” są opinie jej użytkowników, które można przeczytać w niniejszym opracowaniu oraz na koncie instagramowym Fundacji Allergia @FundacjaAllergia

d. Na co należy uważać wdrażając innowację?

Wdrożenie innowacji nie wymaga innych nakładów finansowych niż związane z wydrukowaniem materiałów edukacyjnych i przede wszystkim dokładne zapoznanie się z ich treścią. Warto pamiętać, że powodem podjęcia prac nad innowacją było zetknięcie się z oporem instytucji oświatowych, u podstaw którego leżał strach wywoływany przez brak dostatecznej wiedzy na temat alergii, anafilaksji

i działania adrenaliny. Antidotum na strach i lęk jest zawsze wiedza i dobra komunikacja, dlatego przygotowując się np. do rozmowy z kierownictwem szkoły czy przedszkola warto dogłębnie zapoznać się z materiałami edukacyjnymi zawartymi w „Niezbędniku edukacyjnym dziecka z alergią”, co powinno zapewnić sukces w rozmowach.

Szczególnie pomocne będą publikacji „SCENARIUSZ ROZMOWY RODZICA Z NAUCZYCIELEM o alergii i anafilaksji”.

Fot. Print screen fragmentu publikacji „SCENARIUSZ ROZMOWY RODZICA Z NAUCZYCIELEM o alergii i anafilaksji”

4. EFEKTYWNOŚĆ INNOWACJI

a. Do jakich zmian społecznych przyczynia się innowacja?

„Niezbędnik edukacyjny dziecka z alergią” ma na celu rozwiązanie następujących problemów:

- Niewystarczająca wiedza o alergiach i ich konsekwencjach, wśród nauczycieli i nauczycielek oraz dyrekcji placówek edukacyjnych.
- Brak jasnych i spójnych procedur postępowania w przypadku wystąpienia anafilaksji w placówkach oświatowych.
- Upředzenia i dyskryminacja dzieci z alergiami.
- Innowacja ma potencjał do poprawy jakości życia dzieci z alergiami i ich rodzin. Dzięki niej rodzice będą mogli lepiej wytłumaczyć, jakie może mieć konsekwencje kontakt z alergenem ich dziecka i zapewnić mu odpowiednie wsparcie w czasie pobytu w szkole czy przedszkolu. Nauczyciele i pracownicy placówek oświatowych będą mogli stworzyć bezpieczne i przyjazne środowisko dla uczniów z alergiami.

Innowacja jest oparta na współpracy z ekspertami z dziedziny zdrowia, psychologii i prawa. Materiały edukacyjne zostały opracowane w przystępny i jasny sposób, z uwzględnieniem potrzeb odbiorców, co potwierdzają ich opinie.

Fot. Kilkuletnia dziewczynka siedzi na łóżku, pije mleko z butelki, ma czerwone plamy na rękach, źródło: <https://allergia.pl/projekty/niezbednik/>

5. CO SĄDZĄ OSOBY, KTÓRE SKORZYSTAŁY Z TEJ INNOWACJI? PRZYKŁADY HISTORII UŻYTKOWNIKÓW INNOWACJI I ZMIAN, JAKICH DZIĘKI NIEJ DOŚWIADCZYLI

Poniżej kilka wybranych opinii rodziców dzieci z alergią nt. „Niezbędnika” (pisownia oryginalna):

- **Rodzic 1:**

Przygoda z przedszkolem dla nas była bardzo trudna, mieszkamy w małym mieście i świadomość takich alergii, jak ma nasz syn jest na bardzo niskim poziomie. Dwie placówki odmówiły mi jak tylko powiedziałam że syn ma alergię, nie było możliwości podania leku a co dla mnie najważniejsze nie mogłam sama gotować. Do trzeciej placówki poszłam już zaopatrzona w wasz niezbędnik i po odpowiednim wytłumaczeniu przyjęto nas z ogromną chęcią pomocy i wsparcia. Robiliśmy szkolenie z podania adrenaliny na misiu i oglądaliśmy razem wasz film o podaniu adrenaliny. To dzięki fundacji mój syn jest szczęśliwy i bezpieczny w przedszkolu ♥. Dodam że wszystkie posiłki gotuje same, Panie w przedszkolu odgrzewają, dbają o higienę(syn ma AZS) i konsultują ze mną wszystkie zajęcia :)

- **Rodzic 2:**

Na rozmowę umówiliśmy się z Panią dyrektor, poprosiliśmy o zarezerwowanie nam spokojnego spotkania, nie w biegu. Dobrze zapoznaliśmy się ze scenariuszem z niezbędnika, przygotowaliśmy film do wyświetlenia na tablecie i to wg nas było decydujące. Najbardziej obrazowo przybliżyło problem, zrobiło największe wrażenie. Mieliśmy czas na to aby film zatrzymać i np dodać coś od siebie, coś z naszych prywatnych doświadczeń. Omówiliśmy naszą sytuację, wytłumaczyliśmy że jesteśmy otwarci i gotowi na współpracę, oboje pracujemy zdalnie i jesteśmy w stanie w przeciągu kilku minut pojawić się w placówce. Ten sam scenariusz odbył się z wychowawcą która miała możliwość zabrania materiałów do domu i zapoznania się z nim w spokoju. Materiały zapewniły nam dużo spokoju ale też dużo pewności dały kadrze, rozwiały wątpliwości, film bardzo mocno pomógł sobie to wszystko zwizualizować.

- **Rodziec 3:**

Mam dwoje dzieci, 5 i 3 lata. Młodszy w tym roku poszedł do tego samego przedszkola, do którego chodzi starszy. Obaj z adrenaliną, choć „dla ułatwienia” alergeny inne. Z racji, że ścieżkę mieliśmy już wydeptaną dwa lata temu nie spodziewałam się większych problemów ze strony przedszkola, a na szykowanie własnych posiłków i tak byłam niestety przygotowana. Okazało się jednak, że w grupie starszego syna było prośbiej. Przedszkole teraz zobligowało nas do podpisu kontraktu dla dziecka przewlekłe chorego (tak jak w latach poprzednich), z zapisami świadczącymi o zwalnianiu ich z odpowiedzialności za skutki podania leku, oświadczeń o wzięciu całkowitej odpowiedzialności za przynieszone posiłki, oraz dostarczenia zaświadczenia od alergologa (przynosiłam bodajże trzykrotnie bo dyrekcji nie podobało się brzmienie), oraz tutaj nowość dołączenia szerokiego opisu możliwych objawów oraz algorytmu postępowania.

Postępowanie przedszkola w sumie jest trochę smutne, bo tak naprawdę dla dyrekcji najważniejsze są papiery zdejmujące z nich odpowiedzialność, a mnie najbardziej zależy na tym, żeby ktoś ratował moje dziecko kiedy zaszłaby taka potrzeba.

Umówiłam się więc na spotkanie z nauczycielkami z grupy, hitem dla mnie był niezbędnik, bo tam praktycznie panie miały odpowiedzi na wszystkie pytania. Album z najczęstszymi możliwymi objawami to jest super narzędzie (wsparte moimi zdjęciami), bo w sumie nie wiem w 100% jak zareagowałby teraz syn na mleko, bo jadł je raz blisko 3 lata temu, nie wiem jak reagowałby na orzechy bo nigdy ich nie dostał. Więc to jest idealne rozszerzenie katalogu objawów, na który miałyby zwrócić uwagę.

No i film, pokazałam, poprosiłam żeby rozeszły wśród kadry, doniosłam też swoje przeterminowane epipeny, żeby potrenowali na sucho i oswoiły się z urządzeniem. Z rozmowy wynioskowałam, że najbardziej boją się negatywnych skutków podania adrenaliny, więc starałam się kłaść nacisk na to, że to jest tylko korzyść.

Efekt: zgoda podpisana.

PUBLIKACJA INSTRUKTAŻOWA

- **Rodzic 4:**

Moja młodsza córka praktycznie od 6. miesiąca życia jest „dzieckiem z adrenaliną”. Jeśli chodzi o przedszkole, poszło gładko, dyrektorka zorganizowała szkolenie z podania epipenu i tyle. Schody zaczęły się w zeszłym roku już przy składaniu dokumentów do szkoły. Sekretarka zbagatelizowała sprawę mówiąc „to wpisujemy jakąś alergię” pod koniec sierpnia otrzymałam telefon od wychowawcy (z super podejściem do tematu adrenaliny) że „koleżanki” chciałyby się ze mną spotkać, żeby porozmawiać, rozwiązać wątpliwości co to znaczy „dziecko z adrenaliną w szkole”. Na szybko zorganizowałam spotkanie z ratownikiem medycznym, a dosłownie kilka dni wcześniej wpadłam na trop @fundacja allergia przed spotkaniem z nauczycielami dziewczyny z fundacji udostępniły mi materiały niezbędnika. To jest taki zakres informacji, że stanowiskiem ministerstwa zdrowia, z kompletem wniosków, upoważnień i zgód do podania leku (wystarczy tylko uzupełnić dane).

Z prezentacją do druku jak może wyglądać wstrząs u dziecka na co zwrócić uwagę gdzie podać zastrzyk. Wszystko z podstawą prawną. Tak, że ja szłam na to spotkanie merytorycznie bardzo przygotowana, zabezpieczona w dokumenty. Z gotowymi odpowiedziami na podstawowe pytania.

Mimo iż zgodę na podanie leku na dzień dzisiejszy podpisało 6 osób spośród 80 nauczycieli nie ulega wątpliwości, że materiały z niezbędnika pozwoliły mi iść przygotowana do rozmowy. Materiały są darmowe. Walczę szkolenie z oddania adrenaliny dla wszystkich pracowników szkoły.

Natomiast uważam, że rozmowy w placówce przebiegają na innym poziomie kiedy dyrektorka ma świadomość, że również rodzic posiada wiedzę na temat praw i obowiązków jakie spoczywają na placówce. W szkole językowej córki są zachwyceni z kolei filmikiem klik ratuje życie. W jaki przystępny sposób (bez straszenia) jest pokazane jak łatwo można uratować życie.

Także dziękuję bardzo fundacji allergia za ogrom włożonej pracy, ponieważ mając taki zestaw dokumentów

PUBLIKACJA INSTRUKTAŻOWA

Na 100% zwiększa to nasz rodziców komfort i przygotowanie do rozmowy z przedstawicielami pałcówki.

Dziękuję.

- **Rodzie 5:**

Dzień dobry! Chciałam się podzielić swoim doświadczeniem w rozmowie z przedszkolem na temat anafilaksji i adrenaliny i BARDZO BARDZO podziękować za przygotowany niezbędnik ♥. Mogę powiedzieć, że się udało i prawie to mamy! Na początku rozmowy usłyszałam od pani dyrektor przedszkola kilka typowych argumentów z waszego scenariusza, dzięki któremu mogłam skutecznie na nie zareagować. Na początku rozmowy było dużo obaw i tego, że „nie, nie możemy” a skończyło się na tym, że spróbujemy razem przekonać panie opiekujące się grupą, aby wzięły udział w waszym szkoleniu online 25.08. i podpisały zgodę na podanie adrenaliny.

6. PRZYJACIELE INNOWACJI – GDZIE INNOWACJA JUŻ DZIAŁA LUB GDZIE UZYSKASZ WSPARCIE W JEJ WPROWADZENIU?

Przyjaciółmi innowacji „Niezbędnik edukacyjny dziecka z alergią” mogą zostać organizacje i instytucje, które są zaangażowane w wspieranie dzieci z alergiami i ich rodzin. Są to m.in.:

- Ministerstwo Edukacji i Nauki, które jest odpowiedzialne za nadzór nad systemem oświaty w Polsce.
- Ogólnopolski Związek Zawodowy Nauczycieli, który reprezentuje interesy nauczycieli w Polsce.
- Polskie Towarzystwo Alergologiczne, które jest największą organizacją naukową zajmującą się problemami alergii w Polsce. Towarzystwo wspiera innowację poprzez udostępnienie materiałów edukacyjnych na swoim portalu dla pacjentów.

Innowacja jest już wykorzystywana w niektórych placówkach oświatowych w Polsce. Materiały edukacyjne zostały udostępnione do pobrania na stronie internetowej Fundacji Allergia, a także na stronach internetowych partnerów Inkubatora Włóczyk Innowacji Społecznych.

Fundacja Allergia planuje dalsze działania na rzecz upowszechnienia innowacji. W tym celu planuje ona współpracę z innymi organizacjami i instytucjami, które są zainteresowane wsparciem dzieci z alergiami.

Oto przykładowe działania, które Fundacja Allergia planuje podjąć w celu upowszechnienia innowacji:

1. Organizacja szkoleń dla nauczycieli i pracowników placówek oświatowych, na których zostaną zaprezentowane materiały edukacyjne.
2. Współpraca z organizacjami pozarządowymi, które wspierają rodziny dzieci z alergiami, w celu promocji materiałów edukacyjnych wśród rodziców.
3. Współpraca z mediami, w celu zwiększenia świadomości społecznej na temat alergii i anafilaksji.
4. Fundacja Allergia jest przekonana, że innowacja „Niezbędnik edukacyjny dziecka z alergią” może przyczynić się do poprawy jakości życia dzieci z alergiami i ich rodzin.

Fot. Kichający chłopczyk siedzący na deskorolce wśród pyłków z drzew. Zdjęcie pogładowe.

7. NAJCZĘŚCIEJ ZADAWANE PYTANIA

? Jakie korzyści mogą odnieść odbiorcy innowacji

Odpowiedź: Oto przykładowe korzyści, jakie mogą odnieść poszczególne grupy odbiorcy innowacji:

Rodzice:

- Lepsze zrozumienie zagrożeń wynikających z alergii ich dziecka
- Umiejętność identyfikacji silnej reakcji alergicznej i wstrząsu anafilaktycznego
- Umiejętność udzielenia pierwszej pomocy dziecku w przypadku wystąpienia wstrząsu anafilaktycznego

Nauczyciele:

- Znajomość zasad bezpieczeństwa w przypadku wystąpienia wstrząsu anafilaktycznego w placówce oświatowej
- Umiejętność współpracy z rodzicami w zakresie zarządzania alergiami dziecka

? Jakie są cele innowacji „Niezbędnik edukacyjny dziecka z alergią”

Odpowiedź: Innowacja ma na celu rozwiązanie problemu wykluczenia społecznego w obszarze edukacji dzieci w wieku 3-10 lat zagrożonych wystąpieniem wstrząsu anafilaktycznego, z powodu obawy nauczycieli i nauczycielek przed nieumiejętnym udzieleniem pomocy dziecku lub z powodu braku jakiegokolwiek reakcji.

? Jakie materiały edukacyjne są dostępne w ramach innowacji

Odpowiedź: Innowacja to pakiet materiałów edukacyjnych:

film instruktażowy „Klik ratuje życie” obrazujący udzielenie pierwszej pomocy pediatrycznej w przypadku wystąpienia wstrząsu anafilaktycznego u dziecka oraz podania adrenaliny w autowstrzykiwaczu i ampułkostrzykawce

scenariusz rozmowy rodzica z nauczycielem o alergii i anafilaksji

- rozmowa z nauczycielem ma kluczowe znaczenie dla oswojenia go z wciąż nieznanym tematem reakcji anafilaktycznych, mogących zagrażać życiu dziecka i przekonania go do podania dziecku ratującej życie adrenaliny w przypadku wystąpienia wstrząsu anafilaktycznego

PUBLIKACJA INSTRUKTAŻOWA

album ze zdjęciami najczęściej występujących objawów anafilaksji u dziecka w wieku 3-10 lat wraz z opisem tych objawów - narzędzie ma na celu ułatwienie prawidłowego oceny zaobserwowanych objawów i nazwania ich w celu przekazania dyspozytorowi medycznemu

instruktaż udzielania pierwszej pomocy w anafilaksji - szczegółowy instruktaż uwzględniający różne stany poszkodowanego (przytomny / nieprzytomny, oddycha swobodnie / problemy w oddychaniu / nie oddycha, resuscytacja, AED, adrenalina w ampułkostrzykawce / autowstrzykiwaczu), instruktaż ma na celu przekazanie osobie udzielającej pierwszej pomocy wiedzy nt. możliwych do wystąpienia scenariuszy podczas jej udzielania w taki sposób, aby po kilkukrotnym zapoznaniu się z instruktażem potrafiła odpowiednio zareagować

plakat - schemat udzielania pierwszej pomocy w anafilaksji w prostej, intuicyjnej i czytelnej formie plakatu

formularz podawania leków - formularz wniosku rodziców o podawanie leków dziecku z alergią w przedszkolu / szkole zgodnie z zaleceniami lekarskimi oraz zgody pracownika na ich podanie do wykorzystania w przedszkolach i szkołach, przygotowany zgodnie z obowiązującymi przepisami prawnymi (narzędzie dla dyrektora).

karta dziecka z alergią – formularz zawierający podstawowe informacje: dane osobowe dziecka, dane kontaktowe do rodziców / opiekunów, alergie dziecka, choroby przewlekłe, przyjmowane na stałe leki, instruktaż podania leków w sytuacji wystąpienia konkretnych objawów. Karta powinna zostać przekazana zespołowi ratownictwa medycznego w przypadku jego wezwania.

? Gdzie można pobrać materiały edukacyjne

Odpowiedź: Materiały edukacyjne można pobrać ze strony internetowej Fundacji Allergia Niezbędnik – Allergia <https://allergia.pl/projekty/niezbednik/> oraz na stronie Regionalnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Poznaniu <https://innowacje.rops.poznan.pl/project/niezbednik-edukacyjny-dziecka-z-alergia/>.

? Jakie są korzyści płynące z wykorzystania materiałów edukacyjnych

Odpowiedź: Dzięki temu, że:

- rodzice dzieci zagrożonych wstrząsem anafilaktycznym będą mogli w dowolnym miejscu i czasie wydrukować „Niezbędnik edukacyjny dziecka z alergią” i udostępnić je nauczycielowi lub nauczycielce swojego dziecka,
- nauczyciele i nauczycielki będą mieli dostęp do wiedzy w dowolnym miejscu i czasie,
- przedszkola / szkoły będą miały opracowany zgodnie z obowiązującymi przepisami formularz wniosku rodziców o podawanie leków dziecku z alergią w przedszkolu / szkole zgodnie z zaleceniami lekarskimi oraz zgody pracownika na ich podanie w teczce osobowej dziecka,
- dzieci będą miały “kartę dziecka z alergiami” na wypadek wystąpienia nagłej sytuacji, którą można przekazać zespołowi ratownictwa medycznego
- istnieje realna szansa na rozwiązanie problemu, jakim jest wykluczenie społeczne w obszarze edukacji dzieci w wieku 3-10 lat zagrożonych wystąpieniem wstrząsu anafilaktycznego.

? Jakie są plany Fundacji Allergia w zakresie upowszechniania innowacji

Odpowiedź: Fundacja Allergia planuje dalsze działania na rzecz upowszechnienia innowacji. W tym celu planuje ona współpracę z innymi organizacjami i instytucjami, które są zainteresowane wsparciem dzieci z alergiami.

Oto przykładowe działania, które Fundacja Allergia planuje podjąć w celu upowszechnienia innowacji:

- Organizacja szkoleń dla nauczycieli i pracowników placówek oświatowych, na których zostaną zaprezentowane materiały edukacyjne.
- Współpraca z organizacjami pozarządowymi, które wspierają rodziny dzieci z alergiami, w celu promocji materiałów edukacyjnych wśród rodziców.
- Współpraca z mediami, w celu zwiększenia świadomości społecznej na temat alergii i anafilaksji.

8. PRODUKTY INNOWACJI - MATERIAŁY DO POBRANIA

Na finalne rezultaty- produkty innowacji składają się następujące materiały, dostępne do pobrania ze strony <https://allergia.pl/projekty/niezbednik/> : oraz <https://innowacje.rops.poznan.pl/project/niezbednik-edukacyjny-dziecka-z-alergia/>

1. Scenariusz rozmowy rodzica z nauczycielem o alergii i anafilaksji - <https://innowacje.rops.poznan.pl/wp-content/uploads/2023/11/Scenariusz-rozmowy-rodzica-z-nauczycielem-o-alergii-i-anafilaksji-internet.pdf> ,
2. Plakat (plakat.pdf (rops.poznan.pl)) -
3. Karta dziecka z alergią – <https://innowacje.rops.poznan.pl/wp-content/uploads/2023/11/karta-dziecka-z-alergia.pdf>
4. Formularz podawania leków - <https://innowacje.rops.poznan.pl/wp-content/uploads/2023/11/formularz-podawania-lekow.pdf>
5. Album objawów skórnych - <https://innowacje.rops.poznan.pl/wp-content/uploads/2023/11/Album-objawow-skornych-anafilaksji-tekst-alternatywny-internet.pdf>
6. Film instruktażowy – https://innowacje.rops.poznan.pl/wp-content/uploads/2023/11/allergiaa_final.mp4
7. instruktaż udzielania pierwszej pomocy w anafilaksji

